

Hållbar ökad tillväxt i skogen – Sammanställning av 88-punktslistan

Information om sammanställningen

Bakgrund

I januari 2020 presenterades resultatet från samverkansprocessen ökad skogsproduktion i rapporten Skogsskötsel med nya möjligheter (Skogsstyrelsens rapport 2019/24). Rapporten innehåller 88 åtgärdsförslag som tillsammans bedömdes kunna öka tillväxten med 20 % till år 2050.

Skogsstyrelsen har tagit på sig ansvaret att åtminstone under en femårsperiod, alltså till och med 2025, samla in information och sammanställa nuläget för åtgärderna i 88-punktslistan. Detta för att skapa en överblick och ge en möjlighet att följa vad som pågår. Sammanställningen finns på sidan 3–20.

Den förra sammanställningen gjordes för ett år sedan, i mars 2023.

Utfallet av sammanställningen

Huvudtrenderna från förra årets sammanställning håller i sig. Det har hänt rätt mycket sen 88-punktslistan lanserades. Flera av arbetena har kommit en bit längre än för ett år sen, samtidigt som likheten med fjolårets resultat i många fall är stora. Bland områdena där vi tycker oss se skillnader kan nämnas:

1. Skogsbilvägar: Den samverkansprocess som Skogsstyrelsen initierat har producerat en nulägesanalys. I korthet ser man stora åtgärdsbehov i vägnätet. Tanken är att analysen ska ligga till grund för ett fortsatt arbete med att ta fram branschgemensamma strategier och åtgärder för det lågtrafikerade nätverket.
2. Digitalisering: Här pågår ett flertal arbeten, initierade av regeringen, skogsbranschen och myndigheterna. I flera fall sker arbetena i bred samverkan.
3. Forskning: På sista åren har vi sett flera närmast exempellöst stora forskningsatsningar riktade mot skog i bred bemärkelse, både från statliga och privata forskningsfinansiärer. I 88-punktslistan finns flera punkter som handlar om behov av ökade och stabila forskningsresurser för olika skogsskötselbehov. De gjorda satsningarna är bredare än bara skogsskötsel, men ändå är tilldelningen av medel rimligen väl i linje med de behov man såg framför sig i samverkansprocessen.

Sen har vi ett antal åtgärder som vi avfört från listan, antingen för att de är genomförda, eller att vi inte ser dem som genomförbara. I fjol var det totalt 28 stycken. I år har antalet vuxit till totalt 29 varav 13 ses som genomförda och 16 som inte längre genomförbara. I år har vi valt att dela upp listan i tre delar:

1. Aktiva åtgärder
2. Genomförda åtgärder
3. Åtgärder som inte anses genomförbara.

Det kan tilläggas att bland de genomförda har vi även klassat sådana där Skogsstyrelsen har påpekat ett behov till Regeringskansliet, även om det inte lett till någon åtgärd från politiska ledningen. Sett ur statens synpunkt är det så långt en myndighet i normalfallet kan gå utan att otillbörligt påverka politiken.

Något om hur sammanställningen är gjord

En mindre grupp inom Skogsstyrelsen har gått igenom listan. Många av åtgärds punkterna vänder sig till olika aktörer som markägare, plantproducenter, skogsnäringen, staten och så vidare. Dock har vi valt att inte kontakta ett stort antal markägare och liknande. Istället har vi valt att kontakta ett antal kunskapscenter som vi bedömer har en god samlad kunskap om respektive punkt. Rätt många av punkterna på listan har på olika sätt hanterats av Skogsstyrelsens olika rådgivande forum. Kontaktpersonerna för de olika forumen har genomgående givit bra information. Sen finns många punkter där något kunskapscenter utanför Skogsstyrelsen har tillfrågats. Här får vi främst nämna Skogforsk och SLU som bidragit med mycket underlag.

Som alltid när man sammanställer en stor mängd uppgifter finns risken att något blivit fel. Skogsstyrelsen får, som sammanställare, naturligen ta på sig ansvaret för eventuella felaktigheter

Publicering

Sammanställningen finns publicerad på Skogsstyrelsens webbplats <https://skogsstyrelsen.se/bruka-skog/olika-satt-att-skota-din-skog/fokus-pa-tillvaxt/>.

Nuläge för åtgärderna i 88-punktslistan för hållbar ökad tillväxt i skogen, uppdaterad 20 februari 2024

Här listas de 88 åtgärder som var resultatet av samverkan skogsproduktion. Förra gången listan uppdaterades var i mars 2023. Sedan dess har förutsättningarna förändrats för flera av åtgärderna. Skogsstyrelsen har för avsikt att uppdatera listan nästa gång i februari 2025.

Status	Beskrivning av status
0	Ej aktuell ännu
1	Ingen verksamhet
2	Initiering, det pågår en del
3	Rigger första steget (projektdirektiv och dylikt)
4	Utredning/beredning inför beslut
5	Genomförande efter beslut
6	Åtgärden genomförd
---	Streck innebär att åtgärden bedöms som icke genomförbar i nuläget.

Aktiva åtgärder

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Klövsvilt	1	Anpassa klövsviltpopulationen till skadeläget i förhållande till uppsatta mål, vilket innebär kraftfull sänkning av antalet klövsvilt.	Markägare	Jägarkåren	2	Naturvårdsverket kommer under året påbörja genomförandet av de åtgärdsförslag från RU Skog och klövsvilt som syftar till att minska klövsviltstammarna tydligt i närtid Älgstammen har minskat, dock inte fullt ut i enlighet med älgförvaltningens mål, samtidigt har dock övriga vilda hjortdjur ökat i motsvarande mängd sett till energibehov ur ett nationellt perspektiv.
Klövsvilt	5	Rådgivning om klövsviltförvaltning med implementering av Mera Tall-projektet i hela landet.	Skogsstyrelsen	Markägare, jägarkåren.	5	Mera tall (södra Sverige) och Samverkan skog och vilt (Norra Sv.) fortsätter med något minskad intensitet 2024, på grund av minskade skogsskademedel för ändamålet.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Klövsvilt	6	Rådgivning om skogsskötselprogram som medför ökade fodermängder i den skötta skogen.	Alla berörda		5	Skogsstyrelsen kommer under året genomföra flera rådgivningsaktiviteter för att anpassa skogsskötseln för ökad fodermängd, i enlighet med förslag i RU Skog och klövsvilt.
Andra skador	11	Översyn och utveckling av metoder för bekämpning av insektsskador.	Alla berörda		5	Skogsstyrelsen driver utvecklingsarbete där AI-metoder utnyttjas på olika typer av fjärranalysunderlag. Tillämpningarna gäller allmän försämring av trädens vitalitet samt specifika skador som granbarkborre, almsjuka och törskateangrepp.
Andra skador	12	Resurser till forskning för ökad kunskap om metoder för att minska skador i törskatedrabbad ungskog och gallringsskog.	Staten		5	Projektet "Multiskadad ungskog i norra Sverige" avslutades 2023 och beräknas slutrapporteras i februari 2024. Slutrapporten kommer bland annat att innehålla resultat från studier som projektet initierat. Arbetet fortsätter 2024 i ett nytt projekt fokuserat på enbart skadesvampar i norra Sverige.
Andra skador	14	Utökad resistenshantering i fröproduktionen genom samverkan mellan förädlingsverksamheten och berörda ägare av frö-plantager.	Skogforsk	Ägare av fröplantager	2	Flera arbeten pågår och det finns en ökad insikt av behovet av systematik i arbetet. Två fröplantager genetiskt gallrade för att öka motståndskraft mot törskate. Inget nytt sedan förra året
Andra skador	15	Utveckling av metoder för att säkra skördar i fröplantager.	Skogforsk	Ägare av fröplantager	5	Programmet "Mera skogsfrö" startas upp 2024 med finansiering från de stora bolagen/skogsägarföreningarna och från Föreningen för skogsträdsförädling. Projekt kommer att definieras och beslutas av styrgruppen under första halvan av 2024.
Andra skador	16	Fokus på god skogsskötsel i rådgivning som ger förbättrad trädvitalitet och motståndskraft mot skador av olika slag.	Alla berörda		4 - 5	Ingår i Skogsstyrelsens rådgivningsverksamhet.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Andra skador	17	Rådgivning för att bekämpa rotröta.	Alla berörda		2	I tidigare avrapporteringar har vi lyft fram att föreslagen rådgivningssatsning blivit betydligt mindre än avsett. I den pågående satsningen har rotröta fått en undanskymd plats. Skogsstyrelsen planerar dock att ta fram en kort rådgivande film om rotröta under 2024.
Andra skador	18	Översyn av lägsta slutavverkningsålder i föreskrifter till skogsvårdslagen för att kunna hantera skogsskador mer proaktivt.	Skogsstyrelsen		5	Skogsstyrelsen har haft ett regeringsuppdrag om fler regelförenklingar för skogsbruket som avrapporterades i oktober 2023. I utredningen föreslår man förenklingar i föreskrifterna för lägsta ålder för föryngringsavverkning (LÅF). Rapporten ska utgöra ett underlag för att revidera föreskrifterna för LÅF. Det arbetet är inte påbörjat ännu. Ett enklare regelverk på den här punkten bör underlätta skadebekämpning.
Askåterföring	22	Resurser till forskning för ökad kunskap om tillväxteffekter av askåterföring på olika ståndorter.	Staten		5	Skogforsk har beviljats medel från Energimyndigheten (3,7 MSEK) och Energiforsk (0,3 MSEK) för att bland annat utvärdera 11 långliggande försök med askåterföring. Projektet pågår.
Askåterföring	23	Rådgivning för utökad askåterföring på lämpliga ståndorter.	Alla berörda		2	Skogsstyrelsen har fortsatt med viss rådgivningsverksamhet, främst riktad till askproducenter.
Askåterföring	24	Utred genom adaptiv förvaltning möjligheter till simultan askåterföring och kvävegödsling för magrare marker.	Skogforsk		1	Skogforsk driver adaptivt skogsbruk. Hittills har inte simultan askåterföring och kvävegödsling för magrare marker börjat behandlas. Läget är oförändrat sedan förra året.
Dikesrensning	28	Gamla diken som om de rensas inte bedöms ha positiv påverkan på skogsproduktionen lämnas utan åtgärd eller täpps igen aktivt.	Skogsägaren		5	Regeringen gör en stor satsning på återvätning, vilket bör innebära att många av de här kommer att åtgärdas.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Infrastruktur	33	Data- och telekommunikation dimensioneras efter det moderna skogsbrukets behov och säkras i hela landet.	Staten	Biometria	5	En väl utbyggd data- och telekommunikation i hela landet är en fortsatt viktig politisk målsättning. Under 2023 gjordes en omfattande ökning av stödet för bredbandsutbyggnad. Inför 2024 byter man till ett system där bidraget utbetalas i efterskott, dessutom minskar stödets omfattning en del.
Infrastruktur	34	Inför gemensam informationsstandard.	Skogsnäringen		5	Två standarder finns införda StanforD och Foreststand och som används i stor utsträckning. Skogsstyrelsen arbetar med regeringsuppdraget Ramverk för digitalisering som förväntas ytterligare underlätta informationsutbyte.
Infrastruktur	35	Vägdatabaser fortsätter att uppdateras kontinuerligt för att effektivisera underhåll och logistik.	Staten	Skogsnäringen	5	Inventering och uppdatering av Nationell vägdatabas - Götaland beräknas vara klart under andra halvan av 2024. Fortsatta diskussioner om Svealand och Norrland.
Infrastruktur	36	Högre implementeringstakt av riksdagsbeslut så att hela BK1-vägnätet år 2024 är klassat som BK4.	Staten	Kommuner	4	Från och med 2018 har en allt större del av vägnätet öppnats för tyngre lastbilar (bärighetsklass BK4, upp till 74 ton). Hittills har cirka 3 700 mil väg öppnats, och ambitionen till 2029 är att 70–80 procent av det strategiska vägnätet för tyngre transporter ska öppnas. Källa: TrVs Inriktningsunderlag för infrastrukturplanering, perioden 2026_2037.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Infrastruktur	37	Öka kompetens om skogsbilvägar.	Skogsnäringen	SLU	4	2021 tog Skogsstyrelsen initiativ till en samverkansprocess om skogsbilvägar som resulterade i en nulägesanalys i Skogsstyrelsens rapportserie (2023:8). Skogsbilvägarna har försämrats. Nu fortsätter arbetet med att ta fram gemensamma strategier och åtgärder till 2025. Skogsstyrelsen, Skogforsk och Riksförbundet för Enskilda vägar kommer under året att erbjuda olika kunskaphöjande aktiviteter om skogsbilvägar
Infrastruktur	38	Nya skogsbilvägar byggs så att körskador i terrängen kan minimeras. Trummor ges tillräcklig dimension för att klara höga flöden och placeras så att de inte utgör vandringshinder för vattenlevande organismer.	Alla berörda		3	Det saknas data om den här frågan. Det sker ingen samordnad vägnätsplanering med följd att vägsystem blir mindre effektiva och att man inte beaktar hur naturmiljön i ett landskapsperspektiv påverkas. Felaktigt lagda eller underdimensionerade trummor är ett vanligt problem som är både negativt för naturmiljön och orsakar skador på vägsystemen. Sammantaget bedömer vi att arbetet med skogsbilvägar behöver förbättras på flera punkter.
Infrastruktur	40	Fortsätt bygg bort flaskhalsar för järnvägstrafiken.	Staten		5	I regeringens nationella plan för transportinfrastruktur 2022–2023 fanns förslaget med och flera åtgärder har genomförts. I januari 2024 redovisade Transportstyrelsen ett inriktningsunderlag för transportsystemet. Underlaget är ett första steg mot en ny nationell plan för 2026–2027 och där exemplifieras bland annat effekterna av att åtgärda flaskhalsar
Skogsodlings material	41	Utredning av kvantifiering, urvalskriterier (produktion, klimat-anpassning, resistens), finansiering, anläggning och skötsel av framtida fröplantager.	Skogforsk med intressenter	Staten	5	Intensivt arbete inom den nationella FyrO-gruppen för att sätta igång etablering av nya fröodlingar. Arbetet med att vidareutveckla Skogforsk plattform PlantVal är en viktig del och där sker arbete i projektet ” FyrO-plantagerna för ett framtida klimat” finansierat av Bo Rydin stiftelse.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Skogsodlingsmaterial	42	Framtida fröplantager bör designas så att det blir möjligt att tälta in dem för att reducera befruktning från externt inkommande pollen.	Ägare av fröplantager		2	Arbete pågår. Forskning kan behövas gällande konsekvenser av intältning. Intresset för närvarande svalt p.g.a. stora tekniska utmaningar. Inget nytt sedan förra året
Skogsodlingsmaterial	43	Tillämpning av Skogforsks PlantvalOptimal.	Större skogsägare		5	Fortsatt stort intresse men inget specifikt att rapportera. Stora-Enso, Holmen och Sveaskog har börjat använda Plantval Optimal och arbetar nu med att integrera det med externa plantköpare.
Skogsodlingsmaterial	44	Efter tester genom Adaptiv förvaltning och erfarenheter genom skogsodling göra en översyn av lagstiftningen för vegetativt förökat skogsodlingsmaterial.	Skogsstyrelsen		3	Pilotanläggningen för SE-plantor levererar nu plantor till flera plantskolor som ett första test. En mer stabil produktion liksom adaptiva försök ligger några år bort i tiden. Först därefter finns underlag för att se över lagstiftningen.
Skogsodlingsmaterial	45	Kvalitetssäkra skogsplantproduktionen med avseende på de viktigaste plantegenskaperna (exempel är snytbaggesskydd, kvävehalt, rot/skottkvot, sundhet).	Plant-producenter		1	Vi har ännu inte lyckats få in nödvändig information för att kunna göra en rimlig bedömning.
Skogsodlingsmaterial	46	Rådgivning om skogsodlingsmaterialets betydelse för skogens tillväxt, klimatanpassning, virkes-kvalitet, skaderisk, variationsrikt skogsbruk, etc.	Alla berörda		5	Ingår i Skogsstyrelsens pågående rådgivningsverksamhet. Omfattningen är dock betydligt mindre än ursprungligt förslag.
Skogsodlingsmaterial	47	Säkerställ att resistensfrågor är inkluderade i förädlingen av skogsodlingsmaterial.	Skogforsk		5	Skador registreras löpande vid alla revisioner av avkommeförsök. Vid större förekomst av skador analyseras sådant som genetisk variation och arvbarhet för resistensegenskaper. Utveckling av metoder för screening för viktiga skadegörare som törskate och rotröta pågår. För att kunna utöka verksamheten krävs tillgång till ett screeningcenter där storskaliga kontrollerade tester kan utföras.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Skogsskötsel	48	Målbilder för god skogsproduktion bör utformas.	Skogsstyrelsen		1	Inga direkta politiska signaler och Skogsstyrelsen har inte haft möjlighet att ta egna initiativ i frågan.
Skogsskötsel	49	Rådgivning utökas för föreslaget skogsskötselprogram.	Alla berörda	Skogsstyrelsen, Skogsbruket	5	Ingår i Skogsstyrelsens pågående rådgivningsverksamhet. Omfattningen är dock betydligt mindre än ursprungligt förslag.
Skogsskötsel	53	Rådgivning och kunskapsuppbyggnad om hur lövskog sköts på bästa sätt för lönsam och hög produktion.	Alla berörda		4	Skogsstyrelsen erbjuder kurser om lövskogsskötsel under 2024. Ett kompetenscentrum med fokus på snabbväxande lövträd, Trees for har startats. Centret koordineras av SLU.
Skogsskötsel	54	Se över lagstiftningen kring ädellövskog så det blir attraktivare att anlägga och sköta ädellövskog.	Staten		2	Skogsstyrelsen har lyft detta i budgetunderlaget 2023-2025 under rubriken "Behov av regelverksförändringar". Vi har inte sett något konkret resultat av detta. Incitamenten för ädellövskogsskötsel har dock förbättrats i och med att de ekonomiska stöden för ädellöv har ökat under senare år, men ökningen bedöms inte som varaktig.
Skogsskötsel	55	Skogsbruksplaner skapas, utvecklas och uppdateras.	Skogsägaren		4	Skogsstyrelsen arbetar sedan 2022 med ett regeringsuppdrag, Digitalisering för utveckling av skoglig planering. I uppdraget ingår "utveckling och förberedelse för förvaltning av en ny modell och standard för skoglig planering". Uppdraget som sträcker sig över tre år ska genomföras i dialog med skogsbrukets aktörer.
Skogsskötsel	56	Produktions- och miljöeffekter av skyddsdikning bör undersökas.	Skogforsk		1	Ingen forskning pågår eller är planerad i nuläget. Statusen är oförändrad sedan förra året.
Skogsskötsel	57	Rådgivning om vattenvårdande åtgärder enligt målbilder i samband med skyddsdikning.	Alla berörda		2	Ingen verksamhet under 2023

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Främmande trädslag	58	Utveckla arbetssätt för introduktion, anläggning och skötsel av främmande trädslag genom adaptiv förvaltning.	Alla berörda		1	Skogforsk är huvudman för adaptivt skogsbruk. Ingående parter har i nuläget inte främmande trädslag som ett prioriterat område i adaptivt skogsbruk, andra frågor går före. Ingen förändring sedan förra året.
Främmande trädslag	59	Fortlöpande förädlingsverksamhet för ett urval främmande trädslag för eventuell framtida användning och kunskapsuppbyggnad.	Skogforsk med intressenter		4	Generellt läggs allt mindre resurser på främmande trädslag och det finns idag inte resurser för att ändra på det. Rysk/sibirisk lärk räknas inte som ett främmande trädslag och där pågår förädling. Viss förädling för hybridlärk och douglas pågår men i mycket liten skala. För contorta är satsningarna större, men dock minskande över tid. Arbetet med hybridasp och poppel inom Trees for me inkluderar inte något förädlingsarbete.
Främmande trädslag	61	Minimera störning för andra samhällsmål genom precision i användning (avser främmande trädslag).	Skogsägaren		1?	Skogsstyrelsen följer utvecklingen för användning av främmande trädslag, som under senaste åren har varit sjunkande och nu ligger runt 2000 ha som föryngras årligen.
Främmande trädslag	62	Testa nya trädslag under kontrollerade former, se vidare under Adaptiv förvaltning.	Skogforsk		1	Skogforsk är huvudman för adaptivt skogsbruk. Ingående parter har i nuläget inte främmande trädslag som ett prioriterat område i adaptivt skogsbruk, andra frågor går före. Ingen förändring sedan förra året.
Gödsling	63	Översyn av allmänna råd till skogsvårdslagen i syfte att möjliggöra ökad kvävegödsling.	Skogsstyrelsen		1	Inom Skogsstyrelsen behöver frågan tas upp i en egeninitierad utredning. Hittills inte prioriterat. I direktivet till den nyligen tillsatta skogsutredningen (feb 2024) nämns inte frågan.
Gödsling	64	Rådgivning om gödsling.	Alla berörda		1	Mycket låg verksamhet. Gödsling är inte en prioriterat ämne i Skogsstyrelsens rådgivningsverksamhet för närvarande.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Gödsling	65	Gödsla lämpliga objekt.	Skogsägaren		1	Under 2022 var gödslingen knappt 10 000 ha, vilket är betydligt lägre än tidigare. Orsaken är framförallt ökade priser på gödselmedel.
Gödsling	66	Behovsanpassad gödsling utvecklas inom Adaptiv förvaltning.	Skogforsk	Skogsägare	4	Skogforsk är huvudman för adaptivt skogsbruk. Behovsanpassad gödsling ingår som ett område i adaptivt skogsbruk och det delprojektet närmar sig slutfasen i den adaptiva modellen. Arbete pågår men statusen är oförändrad.
Andra samhällsmål	67	Rådgivning om aktiva skötselåtgärder för att förstärka naturvärden, sociala värden, kulturmiljövärden och renskötsel (hantera andra samhällsmål).	Alla berörda		5	Ingår i Skogsstyrelsens interna kompetensutveckling samt i pågående rådgivningssatsning. Ingår i nuvarande rådgivningssatsning, men har ingen framträdande roll där. Under 2024 kommer det att bli en viss ökning av kompetensutveckling inom ämnet.
Andra samhällsmål	69	Uppdatera målbilderna för god miljöhänsyn med skötsel för andra samhällsmål så att den generella vardagshänsynen blir mer aktiv i skapandet av viktiga strukturer.	Samverkansgrupp för förvaltning av målbilder		5	Det finns sedan tidigare skrivningar om aktivt skapande, bland annat i målbilden för död ved. Det skulle kunna tydliggöras ytterligare, men hittills har frågan inte prioriterats i förvaltningen av målbilderna.
Andra samhällsmål	70	Skapa och sköta ett riksomfattande nätverk av vandrings- och cykelleder.	Länsstyrelser	Kommuner	3	Trafikverket kan peka ut intressanta stråk för utveckling av cykelvägar. Normalt är det kommuner, regioner eller andra organisationer som är huvudmän för lederna. Trafikverkets roll är att kvalitetssäkra och finansiera skyltning av lederna. Cykelturism och rekreation är två viktiga skäl att anlägga cykelleder. Åtgärden pågår fortlöpande inom ramen för organisationernas ordinarie uppdrag.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Andra samhällsmål	71	Tillgängliggör tätortsnära reservat med fokus på personer som har olika svårigheter att besöka skog.	Länsstyrelser	Kommuner	2	Under flera år har många insatser gjorts för att tillgängliggöra skyddad natur, vilket bedöms ha förbättrat situationen. Åtgärderna finansieras med ett anslag för skötsel av skyddad natur. Under 2023 har anslaget skurits ned betydligt, vilket inneburit att verksamheten minskat kraftigt.
Andra samhällsmål	72	Rådgivning för aktiv landskapsvårdande skötsel längs vägar och järnvägar med hårdare röjning och gallring för genomsikt liksom gynnande av vackra träd.	Trafikverket	Skogsstyrelsen	1	Ingen verksamhet. Har inte prioriterats under året. Däremot finns ett systematiskt arbete med slätter och röjning av vägkanter.
Andra samhällsmål	73	Gynna renskötsel genom ökade kunskaper, anpassad skogsskötsel, vidareutvecklade renbruksplaner och utveckling av skonsamma återväxtmetoder på känsliga lavmarker inom renbetesområdet.	Sametinget	Skogforsk och övriga intressenter	4	Skogsstyrelsen anser att den centrala samverkansgruppen skogsbruk-renskötsel skulle kunna ha en stödjande och eventuellt samordnande roll vid genomförandet av åtgärden. Renbruksplan 3.0 är nu lanserad. Skogsstyrelsen har haft webbutbildningar med skogsägare och för skogsbruket om skogsbruk och renskötsel. En förstudie för förbättrat arbetssätt inom skogsbruk renskötsel för Skogsstyrelsen ska slutföras i mars 2024. Det finns vissa åtaganden i RU Staten som föregångare som förbereds. Hänglavsinstruktionen är vilande. Skogsstyrelsen verkar för att lavkartan ska bli tillgänglig.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Rådgivning	74	Aktiv och omfattande gemensam rådgivningskampanj utgående från slutrapport från Samverkansprocess skogsproduktion som beaktar samordningsmöjligheter med Skogsstyrelsens kampanjer Hyggesfritt skogsbruk och Skog med variation.	Alla berörda	Skogsstyrelsen	4	Rådgivningen fortsätter i liten skala som en del i Skogsstyrelsens skogsskadesatsning. Innehållet är fokuserat på klimatanpassning.
Rådgivning	76	Förvalta och utveckla kunskapsplattformerna Skogskunskap, Skogsskötselserien och Skötselskolan.	Alla berörda		4	Arbetet för samtliga kunskapsplattformar rullar på i nuläget.
Rådgivning	77	Producera utbildningsmaterial.	Alla berörda	Skogsstyrelsen	4	Skogsstyrelsen har inom ramen för rådgivningsatsningen tagit fram webbutbildningar och ett flertal filmer. Skogforsk har bland annat tagit fram en kurs i skogsskötsel för de som saknar skoglig utbildning samt ett antal material om olika tematiska områden, som björkens möjligheter, viltanpassad skogsskötsel, skonsam markberedning, ett verktyg för plantval samt filmer om naturvårdsande skötsel och en webbutbildning om drivning utan körskador.
Rådgivning	79	Skogsbruksplaner utformas i högre utsträckning från skogsägarens individuella mål som kan variera inom fastigheten men även inom enskilda bestånd för att stimulera högre aktivitetsgrad.	Alla berörda		4	Skogsstyrelsen arbetar sedan 2022 med regeringsuppdrag om digitalisering där det bland annat ingår att "utveckla en ny modell och standard för skoglig planering". Uppdraget genomförs i dialog med de skogliga aktörerna och kommer att slutredovisas i december 2024.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
FoU och kompetens	80	Ökade insatser för att säkra FoU och högre utbildning inom skogsskötsel, skogsproduktion, skogsförnyring och skoglig naturvårdsbiologi, skogsteknik, logistik, med mera.	Staten		5	Både staten och privata stiftelser har fördelat ökade medel till skog- och skogsskötsselforskning, dock inte specifikt till det som efterfrågas här. Likaså finns en trend mot inrättandet av kompetenscenter/forskarskolor med koppling till skog. De här satsningarna är tematiskt väsentligt bredare än den här punkten men bedöms ändå påverka situationen positivt.
FoU och kompetens	82	Ett riktat årligt forskningsanslag om 50 MSEK till forskning inom skogsproduktion på både akademisk och tillämpad nivå.	Staten		5	Se punkt 80 ovan. Forskningsresurserna har ökat väsentligt. Däremot är det inte realistiskt att tänka sig ett årligt riktat forskningsanslag på det viset som punkten är formulerad. Forskningsfinansieringen fungerar inte så.
FoU och kompetens	83	Befintlig statlig forskningsfinansiär bör få ansvar att bereda anslag med öronmärkta medel för utveckling av hållbart skogsbruk.	Staten		2	Se punkt 80 ovan. Forskningsresurserna kring skog har ökat väsentligt. Däremot fungerar inte forskningsfinansieringen så som punkten är formulerad.
Uppföljning	85	Årligt återkommande mätning av fastställda indikatorer och uppdaterade åtgärder.	Skogsstyrelsen	Riksskogstaxeringen	2	Något egentligt arbete har Skogsstyrelsen inte inlett. Viss uppföljning sker dock kopplat till arbete med klimatanpassning, i samband med årsredovisningen, inom Skogliga konsekvensanalyser (SKA 22) och genom bevakning av 88-punktslistan.
Uppföljning	86	Utred lämpligaste hemvist för inventering av olika åtgärder i skogsbruket.	Staten (Näringsdepartementet)	Skogsstyrelsen	5	Skogsstyrelsen har pågående dialog med SLU gällande inventeringar. Pågår inom de rådgivande grupperingar som finns inom statistikarbetet som båda myndigheterna har ansvar för.

Insatsområde	Nr	Aktiva åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar, status feb 2024
Uppföljning	88	Styrmedelsanalys.	Skogsstyrelsen		1	För att få effektiva åtgärder för ökad skogsproduktion behövs en styrmedelsanalys. I Skogsstyrelsens regeringsuppdrag Mål för skogsproduktion ingick inte att göra en styrmedelsanalys, och då gjordes inte heller någon. I direktiven till den nya skogsutredningen finns inte heller några skrivningar om en styrmedelsanalys.

Genomförda åtgärder

Insatsområde	Nr	Genomförda åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar
Klövsvilt	3	Utred möjligheter till olika ekonomiska incitament i viltförvaltningen.	Skogsstyrelsen	Naturvårdsverket	6	I regeringsuppdraget Skog & klövsvilt som Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket genomfört tittade man på den frågan och fann inte några ändamålsenliga ekonomiska incitament. Åtgärden slutförd.
Andra skador	8	En statlig offentlig utredning: Skogsskador i ett föränderligt klimat för att öka Sveriges beredskap och handlingskraft mot skogsskador, brand, med mera.	Staten		6	Förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) kräver återrapportering årligen till riksdagen gällande myndigheters arbete med klimatanpassning. Skogsstyrelsen ska inleda ett arbete med SLU kring en kunskapsuppbyggnad om naturbaserade lösningar för att förebygga naturolyckor t.ex. storm, brand och ras /skred.
Andra skador	9	Skogsstyrelsen, med Centrala skogsskyddskommittén (CSK) som referensgrupp, bör få permanent utökad budget om 30 MSEK per år för sammanhållen hantering av skogsskador på lång- och kort sikt.	Staten		6	Skogsstyrelsen har tillförts 30 Milj kr årligen permanent, för arbetet med skogsskador. I höstbudgeten föreslås Skogsstyrelsen tillföras ytterligare 20 miljoner kronor per år under 3 år (2022–2024), till arbetet med skogsskador.
Andra skador	10	Säktrat stöd till uppbyggnad av ett nationellt skogsskadecentrum, förslagsvis med SLU som huvudman.	Staten		6	Lyft till RK i mars 2020. SLU huvudman, 20 mnkr/år. Enligt aktuell budgetpropositionen kommer ett nationellt skogsskadecentrum att bildas med SLU som huvudman, 30 Milj kr/år.
Andra skador	13	Övergripande och periodiskt återkommande statusrapport för Sveriges ungskogar.	Skogsstyrelsen		6	Lyft till RK i mars 2020. Arbete pågår. Utveckling av metod för inventering av ungskog pågår hos SLU. Testat sommar/höst 2021. Planerar för att genomföra inventering i södra och norra Norrland 2022.

Insatsområde	Nr	Genomförda åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar
Andra skador	20	På lång sikt verka för att icke kemiska metoder för bekämpning av skadegörare utvecklas.	Nationella skogsskadecentret	Skogsnäringen	6	Bekämpningsmedel är i stort sett ersatt med mekaniska skydd för snytbaggesskydd. Feromoner används för övervakning av granbarkborre. Dispens för att använda feromoner för bekämpning går ut i år. Icke kemiska används vid barkborrebekämpning.
Dikesrensning	25	I enlighet med Klimatpolitiska handlingsplanen utreda hur avgången av växthusgaser kan minskas från skogliga organogena jordar.	Skogsstyrelsen	SLU	6	I rapport 2021/7 har Skogsstyrelsen studerat klimatpåverkan från dikad torvtäckt skogsmark. Avgången av växthusgaser från dikad torvmark är hög. Skogsstyrelsens slutsats av rapportens resultat är att det i huvudsak inte är lämpligt att dikesrensa ur klimatsynpunkt. Det finns undantag, främst på lågproduktiva marker i norra Sverige. Regeringen satsar på stort återvätningsprogram. Skogsstyrelsen genomför uppdraget.
Dikesrensning	31	Öka kunskap och kompetensen inom området (gäller dikesrensning).	Alla berörda		6	Ingår som en del i Skogsstyrelsens interna kompetensutveckling, som nu är genomförd
Infrastruktur	32	Återkommande laserskanning med till en början femårsintervall som underlag för att skapa skogliga grunddata som stöd för planering av skogliga åtgärder. Utreda integritetsfrågan brett.	Staten		6	Skogsstyrelsen har fått anslag och uppdrag från regeringen att fördela till Lantmäteriet och SLU.
Skogsskötsel	50	Använd automatisk gallringsuppföljning.	Entreprenörer		6	Används av de flesta större företag idag och implementering i resten av skogsbruket pågår. Drivkraften kommer idag från företagen själva och Skogforsk behöver endast bistå med stöd för de som behöver. Kan idag betraktas som klart.

Insatsområde	Nr	Genomförda åtgärder	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Kommentar
Skogsskötsel	51	Ökade forskningsresurser för utveckling av kostnadseffektiva och skonsamma metoder för föryngring och beståndsvård, inklusive sambandet dem emellan, för olika ståndorter.	Staten		6	Skogsstyrelsen och FORMAS har en ordnad samverkan sedan något år tillbaka. FORMAS har aviserat två utlysningar av skogliga forskningsmedel där Skogsstyrelsen har stöttat i utformningen.
Adaptiv förvaltning	84	Utredning av passande former för Adaptiva försök inklusive översyn av regelverk, medverkande, roller och hemvist för en samordningsfunktion.	Skogsstyrelsen		6	Skogforsk är huvudman och arbetet är inlett. Skogsstyrelsen deltar.
Uppföljning	87	Skogliga konsekvensanalyser vart femte år.	Skogsstyrelsen	SLU	6	SKA-analyser görs återkommande vid behov. Normalt med 7-8 års intervall.

Åtgärder som inte anses som genomförbara

Insatsområde	Nr	Åtgärder som inte anses genomförbara	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Orsak till att den avförts
Klövsvilt	2	Om skadenivåerna överstiger Naturvårds-verkets, Skogsstyrelsens och skogsbrukets måltal för andel årligen upp-komna skador på hälften eller mer av landets Älgförvaltningsområden enligt Äbin-resultaten 2021 omprövas förvaltnings-systemet, möjligen via en Statlig offentlig utredning.	Staten		---	Det blev ingen SOU utan ett regeringsuppdrag till Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket om Skog & klövsvilt. Utredningen har avrapporterats i oktober 2023 Ingen omprövning av förvaltningssystemet föreslogs där.
Klövsvilt	4	Samhället bekostar och utvecklar Älgbetesinventeringen och foderprognoser.	Skogsstyrelsen		---	Skogsstyrelsen har äskat medel för Äbin och inte fått. Vi har inte för avsikt att fråga igen.
Klövsvilt	7	Avreglera jakt på kronhjort.	Staten		---	Regeringen har beslutat om nya jakttider. Jakt efter kronhjort är fortfarande reglerad men jakttiden har utökats.
Andra skador	19	Se över och ändra regelverk som försvårar användning av lågriskmedel (som exempelvis urea) att användas i/för skadebekämpning.	Staten		---	Oklart om det behövs någon regeländring. Urea är godkänt på EU-nivå. Den som är intresserad av att marknadsföra urea kan ansöka hos kemikalieinspektionen för att få ett nationellt godkännande.
Andra skador	21	På kort sikt verka för att nödvändiga bekämpningsmedel får användas i plantskolor.	CFOP (Skogsstyrelsens Centrala frö- och plantråd)	Skogsnäringen	---	Frågor som rör skador i plantskolor hanteras numer i CSK. Föreningen Sveriges plantproducenter har fått en plats i CSK. Frågan har lyfts. Möte med kemikalieinspektionen på plantskola för att tydliggöra problemet har genomförts.
Dikesrensning	26	Dikesrensning utförs med hänsyn taget till de resultat om climateffekter som framkommer av utredningen ovan.	Skogsstyrelsen		---	Se åtgärd 25. Skogsstyrelsen kommer enbart rekommendera dikesrensning på näringsfattig dikad torvmark i norra Sverige i enlighet med rapporten 2021:7 Klimatpåverkan från dikad torvtäckt skogsmark – effekter av dikesunderhåll och återvätning.

Insatsområde	Nr	Åtgärder som inte anses genomförbara	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Orsak till att den avförts
Dikesrensning	27	Efter god planering dikesrensa där åtgärderna bedöms ha positiv påverkan på skogsproduktionen.	Skogsägaren		---	Se åtgärd 25. Regeringen satsar på stort återvätningsprogram. Skogsstyrelsen behöver följa utvecklingen av vad som sker i skogsbruket. Ha koll på omfattningen och hur det utförs. Skogsstyrelsen kommer enbart rekommendera dikesrensning på näringsfattig dikad torvmark i norra Sverige i enlighet med rapporten 2021:7 Klimatpåverkan från dikad torvtäckt skogsmark – effekter av dikesunderhåll och återvätning.
Dikesrensning	29	Rådgivning om dikesrensning och vattenvårdande åtgärder enligt målbilder.	Alla berörda		---	Se åtgärd 25. Skogsstyrelsen kommer enbart rekommendera dikesrensning på näringsfattig dikad torvmark i norra Sverige i enlighet med rapporten 2021:7 Klimatpåverkan från dikad torvtäckt skogsmark – effekter av dikesunderhåll och återvätning.
Dikesrensning	30	Genomför vattenvårdande åtgärder i samband med dikesrensning och om möjligt anlägga våtmarker i samband med dikesrensning.	Skogsägaren		---	Se åtgärd 25. Skogsstyrelsen kommer enbart rekommendera dikesrensning på näringsfattig dikad torvmark i norra Sverige i enlighet med rapporten 2021:7 Klimatpåverkan från dikad torvtäckt skogsmark – effekter av dikesunderhåll och återvätning.
Infrastruktur	39	Överväg att ge stöd till samordnad planering vid nybyggnad och underhåll av skogsbilvägar över fastighetsgränser.	Staten		---	Skogsstyrelsen har fört fram behovet av samordnad planering vid nybyggnation och underhåll av skogsbilvägar till Regeringskansliet. Vi har inte sett något resultat.
Skogsskötsel	52	Tillägg och ändring i Skogsstyrelsens Återväxtuppföljning med skattning av medelhöjd och registrering av stambrev för framtida utvärderingar avseende effekter och klimatanpassning.	Skogsstyrelsen		---	Förslaget är svårt/omöjligt att genomföra då inhämtning av stambrev inte går att förena med kravet på statistiksekretess. Skogsstyrelsen har inte påbörjat något arbete för denna åtgärd.

Insatsområde	Nr	Åtgärder som inte anses genomförbara	Ansvarig 1	Ansvarig 2 och 3	Status	Orsak till att den avförts
Främmande trädslag	60	Regelverken behöver förenklas (avser främmande trädslag).	Skogsstyrelsen	Staten	---	I rapporten 2018:13 "Föreskrifter för anläggning av skog" föreslår Skogsstyrelsen ett antal förändringar kopplat till användningen av främmande trädslag. Detta ligger nu på beredning hos Regeringskansliet.
Andra samhällsmål	68	Utökade bidrag till skogsägare för särskilda skötselåtgärder (kopplade till briststrukturer, sociala värden, kulturmiljövärden och renskötsel) med tillhörande informationsinsatser (LBP, NOKÅS) för att ett stort genomslag ska kunna nås.	Staten		---	Omöjligt att få bidrag till NV-skötselinsatser i brukad skog inom rådande LBP och NOKÅS. Det är även svårt att få ökade bidrag för NO/NS-bestånd inom LBP och NOKÅS. Frågan handlar om att få utökade bidrag och den frågan kan Skogsstyrelsen påpeka i budgetunderlaget men mer än så kan vi inte göra. I BU 2022-2024 har Skogsstyrelsen påtalat behovet och bett om utökade anslag (både 1:1 och 1:2) gällande ekonomiska stöd (NOKÅS) för miljövårdande skötsel (16 Milj kr 2022, 45 Milj kr 2023, 60 Milj kr 2024).
Rådgivning	75	Skogsstyrelsen får utökad budget för digital och fysisk rådgivning.	Staten		---	Skogsstyrelsen har äskat medel flera gånger för en kampanj innehållande digital och fysisk rådgivning. Det har inte prioriterats av regeringen.
Rådgivning	78	Undersök om SLU:s försöksparkar kan utgöra nav för en rådgivningskampanj.	Skogsstyrelsen	SLU	---	Det blev ingen kampanj i den storleksordning att det var aktuellt att använda SLU:s fastigheter
FoU och kompetens	81	Utbildning inom skogsbruk och skogsskötsel för yrkesverksamma tillförs ökade resurser.	Staten		---	Tveksamt om det är statens ansvar, borde snarare ligga på näringen.